

Апстракт

Русија, Турска и Запад деле један проблем на Балкану: политичку нестабилност. Смештена на ушћу три историјска царства, земљиште између Медитерана и Црног мора је дуго било фокус конкуренције међу глобалним силама. Сада је само једна од арена у том сукобу, и то између Русије и Запада. Обе стране покушавају да купе утицај инвестицијама и енергетским пројектима, као што се и Турска бори да држи корак. Ипак, унутрашњи политички изазови прете да угрозе напоре великих сила да развију и обликују регион. Како главне силе користе своју финансијску и политичку моћ да стекну утицај на Балкану, тако слабе локалне самоуправе настављају да успостављају равнотежу између супротстављених народа.

Анализа

Регионалне и светске силе су показале невероватно велику количину пажње према балканским земаљама у последње време. Дана 15. маја, руски министар иностраних послова Сергеј Лавров је посетио Србију, само неколико дана након што се председавајућа Савета Руске Федерације, Валентина Матвијенко, састала са српским лидерима у Београду. Турски председник Реџеп Тајип Ердоган ће посетити је Босну и Херцеговину 20. маја. Турски министар иностраних послова Мевлут Чавушоглу и потпредседник владе Али Бабаџан су извршили сличне посете у последњих месец дана. Западни лидери су такође показали интересовање за регион, од америчког државног секретара Џон Керија и британског министра спољних послова Филип Хамонда који су посетили Бугарску у јануару, до високих званичника САД који редовно посећују Румунију.

Стратешке инвестиције са Запада

Западне владе имају два главна циља на Балкану: да се одржи стабилност у западном делу региона и да се умањи руски утицај. У том смислу, Сједињене Државе и Европска

Проблеми са којима се стране силе сусрећу на Балкану

Пише: Стратфор
петак, 29 мај 2015 11:34

Унија су биле укључене у унутрашњу политику на Балкану, јер је НАТО распоредио трупе непосредно након рата у Босни и сукоба на Косову 1999. године. Западне трупе настављају да служе на Косову у мировној мисији. Европска унија је искористила значајне ресурсе и политички капитал како би афирмисала реформе и економски развој у региону, али са мешовитим резултатима.

Запад има предност приступа развоју и одбрани, и средствима која се могу поделити међу земљама гладних за економским растом. Земље као што су Србија и Македонија ће вероватно да се придруже Европској Унији у наредној деценији; оне имају потешкоћа захваљујући унутрашњим поделама и отпору лица из садашњих чланица ЕУ. Ипак, оне и даље имају приступ економским користима које долазе из блиских веза са Европом. Између 2014. и 2020. године, Европска унија планира да одобри 1,5 милијарди евра (око 1,7 милијарди долара) у Србији, потенцијалној чланици ЕУ, а 11,4 милијарди евра у Бугарску, која је постала члан ЕУ. (Бугарски грађани имају користи од могућности да слободно путују и раде у Европској Унији.) Поред тога, постоји значајна помоћ у одбрани која долази у Бугарску, као део напора да се ојачају пограничне чланице НАТО дуж руске границе.

Украјинска криза подстиче САД у јачању одбране дуж НАТО источне границе. НАТО је проширио своје мултинационалне снаге, створио је нову брзоделујућу силу која може брзо да реагује и успостављен је ланац испостава у источном Балкану под називом сила интеграције јединица, које би могле послужити као командни центар током сукоба.

У исто време, борбе у Украјини навеле су Европску унију да рedefинишу свој пројекат природног гаса Јужни коридор, којим би заобишли Руски енергетски гигант Газпром на европском тржишту енергије и смањили зависност Европе од ослањања на Русију. Поред тога, Запад није саветовао Бугарску да учествује заједно са Русијом у пројекту

Јужни ток. Када је Бугарска одустала од пројекта, Русија је отказала пројекат у децембру

Русија контрира Западу

Са своје стране, Русија је користила свој утицај на Балкану, где је блиским историјским и културним везама са земљама као што су Србија и Грчка, претила западним интересима. Међутим, интерес Кремља у региону у протеклој години потиче великим делом из његовог погоршања односа са Западом. Руска Федерација има циљ да на Балкану спречи ширење западних трупа и војне инфраструктуре, уз одржавање довољно снаге да спроведе стратешке енергетске и инфраструктурне пројекте.

Иако Запад има више ресурса да инвестира на Балкану, Русија поседује неколико регионалних енергетских средстава и има велики број изванредних кредита са балканским владама. Москва је успела да задржи добре дипломатске односе са неким локалним олигарсима, посебно у Бугарској. У 2008. години, Гаспром је купио већински удео у српској нафтној компанији НИС. Као и Европска унија, Русија је обезбедила средства за Србију - око 1,5 милијарди долара у протекле две године. Кремљ такође печатира енергетске споразуме и кредитне понуде са Републиком Српском, ентитетом етничких Срба у Босни и Херцеговини.

Западни притисак може да оконча пројекат Јужни ток, али Русија планира да изгради Турски ток, који може да помогне Газпрому да контрира европским напорима у погледу диверсификације енергије. Гасовод ће довести природни гас преко Црног мора до Турске и грчке границе. Да би се помогло да Гаспром достигне централно-европска тржишта, Русија заговара изградњу гасовода који ће ићи из Грчке у Македонију, Србију и Мађарску. Поред Турске, те четири земље су у центру руске дипломатске офанзиве. Ипак, док се Русија бори за управљање интерним финансијским и политичким изазовима, њена моћ на Балкану је релативно ограничена.

Турски интереси

Турска има своје културне везе и економске интересе на Балкану, али тренутно нема ресурсе и војну моћ да конкурише Русији али ни Западу.

Један од турских стратешких циљева је да одржи утицај на Црном мору. Историјски, Анкара је постигла овај циљ сидрењем на Дунаву. Као додаток, овај циљ подразумева управљање односима са другим црноморским државама на Балкану. Међутим, Турска такође покушава да буде ближе Босни и Херцеговини, што значи да Анкара повећава свој утицај кроз културне и историјске везе. Ове везе су важне: муслимански Бошњаци почели су да мигрирају у Турску у 17. веку, а неколико милиона турских грађана тврде да поседују бошњачке корене. Овај етнички афинитет је продужетак популарне иницијативе владе да инвестирају у Босни и Херцеговини.

Турска не може да одговори на ниво финансијских улагања западних сила и Русије. Али, као чувар Црног мора, и као чланица НАТО-а, Турска игра важну улогу у бугарским и румунским напорима за јачање одбрамбене сарадње као одговор на кризу у Украјини. Осим тога, Турска је била у могућности да користи финансијске и политичке алате да се додвори Босни. Турска је међу првих пет инвеститора у земљи. У ствари, турски званичници тврде да је Турска уложила 1,1 милијарду долара у Босни од 1995. - значајан износ за земљу са бруто домаћим производом од око 18 милијарди долара.

Турски ток гасовода, ако буде изграђен, без сумње би оснажио Турску. Анкара ће играти централну улогу у његовој изградњи, и користиће ту улогу да побољша своје односе са земљама које ће добити Турски ток природног гаса, укључујући Македонију и Србију.

Насиље у Македонији

Проблеми са којима се стране силе сусрећу на Балкану

Пише: Стратфор
петак, 29 мај 2015 11:34

Упркос пажњи коју велике силе поклањају Балкану ситуација је често нестабилна, и поменута нестабилност може ометати утицај страних сила. На пример, смртоносно насиље у Македонији избило је 9. маја, када је особље Министарства унутрашњих послова пуцало на наводне милитанте етничких Албанаца у Куманову, што је кулминирало смрћу осам полицајаца и 14 наводних милитаната. Скоро 40 полицајаца је повређено, а 30 милитаната је ухапшено. Постоје непотврђени извештаји о цивилним жртвама.

Македонска влада је тврдила да је њена операција била покушај да се милитанти спрече у обављању планираних терористичких напада у земљи. Међутим, временски тренутак операције довело је многе да верују да је напад политички мотивисан - диверзија да се скрене пажња са недавно откривеног илегалног програма прислушкивања владе.

Крвопролиће у Куманову, заједно са открићем илегалног информисања грађана, додатно подрива кредибилитет владе где већ постоји неповерење према њеним људима. Дана 17. маја, на десетине хиљада демонстраната окупило се у Македонији у главном граду, Скопљу. Западно спонзорисани разговори наредног дана нису успели да доведу до компромиса између владе и опозиционих странака. Влада која се држи на власти остаје слаба.

Русија рачуна на продужење Турског тока кроз Македонију до централне Европе, али земље у којима је нестабилност прете да омету ове планове у тренутку када земље дуж алтернативних путева нису осетљиве на руске предлоге. Актуелна бугарска влада, под притиском из Сједињених Америчких Држава и Европске уније, противи се учешћу у енергетским пројектима које предводи Русија, док Албанија задржава оријентацију прозападне спољне политике.

Са толико тога у питању, руско Министарство иностраних послова изашло је снажно у прилог македонске владе у одговору на протесте. Министарство је критиковало

Проблеми са којима се стране силе сусрећу на Балкану

Пише: Стратфор
петак, 29 мај 2015 11:34

опозиционе странке и невладине групе подједнако, оптужујући их да су у савезу са западним силама и да одлучују да предводе хаотичне револуције које су идеолошки обојене. Македонска актуелна влада је номинално у прилог приступању НАТО-у и ЕУ, али је била отворена за руски предлог Турског тока. Слаба влада, као и растућа нестабилност у Македонији, спречава земљу да постане чврст западни савезник или поуздан партнер за Русију.

Шири регионални изазов

Сукоби у Македонији подижу спектар обновљених етничких тензија и насиља на Балкану, где се политичке границе не поклапају са етничким границама. Иако се недавно насиље вероватно неће прелити у околне земље у блиској будућности, Македонија са проблемима шири забринутост у региону. Србија је подигла свој статус узбуне на борбену, а Бугарска је послала трупе да ојача границу.

Од 1999. године, западне владе су радиле на стабилизацији Косова и околног подручја кроз присуство мировних снага и развојне програме великих сила. Брисел је такође извршио притисак на Србију да нормализује односе са Косовом као предуслов за придруживање ЕУ. Потенцијални пораст екстремизма дуж границе између Косова и Македоније ће угрозити ову стабилност и подрити дугогодишње напоре у региону.

На крају, без обзира на то колико је времена уложено и колико је спољна политичка моћ укључена на Балкану, успех зависи од присуства јаке, стабилне власти. Али, балканске владе су изузетно слабе. У Бугарској, социјални немири у 2013. су присилили владу да поднесе оставку. Од тада, земља је прошла кроз неколико слабих, краткотрајних влада које су препуне унутрашњих спорова. У међувремену, у Босни и Херцеговини, политичка парализа је спречила увођење преко потребне економске и политичке реформе. Протести због корупције у 2014. години показали су да је босански политички систем неспособан да заштити земљу од својствених проблема.

Проблеми са којима се стране силе сусрећу на Балкану

Пише: Стратфор
петак, 29 мај 2015 11:34

~~Београд, 29. мај 2015. (Бета) - Стране силе сусрећу се на Балкану са проблемима који су резултат различитих интереса и циљева, али и различитих погледа на свет. У Србији се то највише види у вези са...~~